

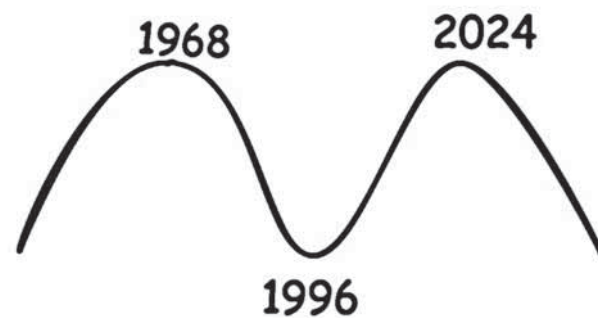
Ανθεκτικότητα & προσαρμοστικότητα

του Γιώργου Ατσαλάκη

Γιώργος Ατσαλάκης
Αναπληρωτής Καθηγητής
Πολυτεχνείου Κρήτης
Εργαστήριο Ανάλυσης
Δεδομένων και Πρόβλεψης

Η ανθεκτικότητα και η προσαρμοστικότητα θα είναι ιδιότητες τις οποίες θα πρέπει να αποκτήσουν οι χώρες για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στα ποικίλα προβλήματα τα οποία σχεδόν όλες οι χώρες στον κόσμο θα αντιμετωπίσουν, εξαιτίας της κορυφής που φθάνουν οι οικονομίες μετά από μιας συνεχή ανάπτυξη που διήρκεσε 28 έτη ξεκινώντας από το 1996 μέχρι το 2023-2024.

Τα επόμενα 28 χρόνια θα δοκιμαστούν οι αντοχές των κρατών, των επιχειρήσεων, των νοικοκυριών, και πολλών εθνικών και διεθνών οργανισμών που είχαν εξασφαλίσει ειρηνική συνύπαρξη και ευημερία στους λαούς τις τελευταίες δεκαετίες. Στις κορυφές των οικονομικών κύκλων εμφανίζονται μια σειρά από κρίσεις που δεν είναι τίποτε άλλο από τα προμηνύματα ότι οι κοινωνίες μεταβαίνουν σε ένα άλλο σημείο ισορροπίας από το σημερινό. Η άνοδος των οικονομιών της Ασίας μετατοπίζει το παγκόσμιο οικονομικό κέντρο από την Δύση προς την Ανατολή και η εμφάνιση περισσότερων κρατών με οικονομική δύναμη αλλά με αυταρχικά καθεστώτα θα προσπαθήσουν να διαβρώσουν μακροχρόνιους κανόνες και θεσμούς που είχαν παράσχει σημαντική σταθερότητα και ευημερία τις τελευταίες δεκαετίες.

Η συνεργασία ή ο ανταγωνισμός μεταξύ των χωρών θα έχει καθοριστική σημασία για την όσο το δυνατόν ανώδυνη μετάβαση στον επόμενο οικονομικό κύκλο που θα ξεκινήσει περίπου 2050. Το επόμενο 28 χρόνια θα διαδραματίζονται συχνές οικονομικές κρίσεις σε διάφορα επίπεδα, οι οποίες μαζί με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και τις δραστικές μεταβολές που θα επιφέρει η 4η τεχνολογική επανάσταση, θα προκαλέσουν τα συστήματα διακυβέρνησης να αναζητήσουν εκείνες τις βέλτιστες λύσεις για να διατηρήσουν ή να βελτιώσουν την θέση τους στο νέο παγκόσμιο περιβάλλον που ήδη άρχισε να αλλάζει με γοργούς ρυθμούς.

Η πρόσφατη πανδημία δημιούργησε τη μεγαλύτερη αναστάτωση στις κοινωνίες μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Δημιούργησε τόσο οικονομικά, πολιτικά και υγειονομικά προβλήματα όσο και προβλήματα ενεργειακής και επισιτιστικής ασφάλειας, των οποίων οι επιπτώσεις θα μας απασχολήσουν για πολλά χρόνια. Ως κύρια επίπτωση εμφανίστηκε ο πληθωρισμός από το 2021, ο οποίος εξελίσσεται σε στασιμοπληθωρισμό για πολλές χώρες και θα ενταθεί στα επόμενα έτη. Παράλληλα αναδεικνύεται η διατροφική ανασφάλεια, η ενεργειακή ανασφάλεια και η ασφάλεια επάρκειας πόσιμου νερού, οι οποίες θα ενταθούν εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής και της μετανάστευσης πώς θα προκληθεί σε πολλές περιοχές του κόσμου δημιουργώντας προβλήματα στις χώρες αναχώρησης και στις χώρες υποδοχής των μεταναστών. Οι δραστικές νέες τεχνολογίες θα εμφανιστούν και θα διαχυθούν με απίστευτη ταχύτητα διαταράσσοντας τις θέσεις εργασίας στην βιομηχανία, στις υπηρεσίες και στον πρωτογενή τομέα, μεταβάλλοντας δραστικά τον τρόπο άσκησης της εξουσίας, τον τρόπο ελέγχου των λαών και την σημασία του ανθρώπου.

Η συνύπαρξη των ανθρώπων σε ένα υπερ-συνδε-

δεμένο περιβάλλον πληροφοριών μέσω τηλεφώνων και άλλων συσκευών στο ίντερνετ των πραγμάτων, και με την ταχεία ανταλλαγή πληροφοριών, δημιουργεί ανομοιογενείς ομάδες πληθυσμών που θα είναι δύσκολο να κυβερνηθούν με ενιαίους κανόνες. Περαιτέρω η συνδεσιμότητα μέσω του εμπορίου, των υπηρεσιών, και της μετακίνησης των ανθρώπων δημιουργεί ακόμα περισσότερη ανομοιογένεια και ανισότητες.

Πριν 5 έτη υπήρχαν πάνω από 10 δισεκατομμύρια συσκευές online στο διαδίκτυο των πραγμάτων. Τα επόμενα 5 έτη θα ξεπεράσουν τα 80 δις συσκευές. Αυτή η συνδεσιμότητα μέσα από το διαδίκτυο των πραγμάτων θα δημιουργήσει σημαντικές εντάσεις σε όλα τα επίπεδα των κοινωνιών, οι οποίες θα διχάζονται για βασικές αξίες και στόχους. Επί πλέον αυταρχικές κυβερνήσεις θα χρησιμοποιήσουν αυτή την ψηφιακή διασυνδεσιμότητα ως μέσο καταστολής για τον έλεγχο των πληθυσμών.

Ο αένας πόλεμος των ιδεών για επιβολή, απόκτηση οπαδών και απόκτηση ισχύς, θα αποκτήσει νέα εργαλεία με τη χρήση της συνδεσιμότητας μέσω του ίντερνετ και θα φέρει πιο κοντά άτομα, εντός και εκτός των εθνών, που μοιράζονται τις ίδιες απόψεις και πεποιθήσεις και έχουν τις ίδιες πολιτιστικές ή πολιτικές προτιμήσεις και παράλληλα θα εντείνει των πόλεμο μεταξύ τέτοιων ομάδων.

Τέτοιες προκλήσεις δεν θα μπορούν αντιμετωπισθούν από τα υφιστάμενα συστήματα και δομές διοίκησης και διακυβέρνησης. Θα χρειαστούν διορατικοί ηγέτες που να μπορούν να αντιληφθούν εγκαίρως τις σημαντικές αλλαγές που έρχονται ώστε να εξασφαλίσουν την απαραίτητη συνοχή και ισορροπία των λαών τους για να αντιμετωπίσουν τις επερχόμενες προκλήσεις. Επίσης θα απαιτηθεί διεθνής συνεργασία για την αντιμετώπιση των προκλήσεων, η οποία σήμερα δεν διαφαίνεται, καθώς είναι ξεκάθαρα πλέον τα σημάδια ότι αναπτύσσεται ένας διαπολιτισμικός ανταγωνισμός μεταξύ εκείνων των κρατών, που μετά από κόπους και θυσίες κατάφεραν να εγκαθιδρύσουν δημοκρατικά καθεστώτα διακυβέρνησης τα οποία επιτρέπουν την εναλλαγή των κυβερνήσεων στην εξουσία και μεταξύ εκείνων των κρατών με αυταρχικά συστήματα διακυβέρνησης τα οποία δεν διστάζουν να «εξαφανίζουν» την αντιπολίτευση και να οπλοποιούν τους ενεργειακούς και επισιτιστικούς πόρους για να υπονομεύσουν άλλα κράτη και για να ικανοποιήσουν τις προσωπικές φιλοδοξίες των αυταρχικών ηγετών τους. Τα επόμενα χρόνια χρειάζεται περισσότερο από ποτέ η συνεξέλιξη και η συνεργασία μεταξύ όλων των κρατών ή τουλάχιστον μεταξύ αυτών που μπορούν να συνεργαστούν για να αντιμετωπιστούν οι μεγάλες προκλήσεις που ξεκινούν από το 2023.